

Greg Houwer

Mijn vriend de schrijver

Zo’n twee jaar geleden leerde ik een schrijver kennen - via een vriend, die hem weer kende via een andere vriend. Sindsdien nodigen mijn vrouw Rita en ik hem wel eens uit om te komen eten. Rita zit dan dagen op voorhand met haar neus in de kook-boeken, vloeit de markten af op zoek naar de meest exotische ingrediënten, om dan uiteindelijk toch maar terug te grijpen naar iets simpels dat ze goed kent.

‘Niets speciaals, maar wel lekker,’ - een opmerking die ik gewoonlijk maak terwijl ik het bord van de schrijver helemaal vol schep. Rita wordt ondertussen vuur-rood en wuift het compliment van de schrijver weg nog voor hij het gegeven heeft. Ze worstelt een tijdje met haar schort, die ze uiteindelijk op het tafeltje legt waar normaal haar dagbladen en kruiswoordraadsels liggen maar waar voor de schrijversmaaltijden steevast een boek ligt met prenten van Japanse tuinen. Bij zijn eerste bezoek had ze er een boek met de titel Hedendaagse klassieke muziek gelegd. Gelukkig had ik het nog net op tijd gezien: Hedendaagse klassieke muziek, of ze soms geen hersens had, vroeg ik haar. Ze begreep het niet.

‘Nieuwe oude kleren - daar soms al van gehoord?’

Ze plaatste het boek meteen weer in de kast, met de rug naar achter. Toen ik nadien terugkwam van het toilet zag ik de Japanse tuinen liggen. Ik zuchtte, maar zei niets. Het was in ieder geval beter dan de roddelbladen die ze er normaal had liggen. Ik mocht blij zijn dat ze dat zelf inzag.

De maaltijden met de schrijver verlopen doorgaans in stilte. Zoals dat hoort, is hij schuchter en introvert: het is een schrijver, geen praatjesmaker. Waarom moeten mensen ook altijd wat zeggen? Als ze nou nog iets te vertellen hadden.

‘De mensen willen elkaar alleen maar zwartmaken,’ zei ik op een keer, nadat de schrijver net had beaamd dat ook hij weinig televisie keek. ‘Neem dat programma met dat huis en die camera in - Rita, hoe heet dat programma?’

Rita kreeg een kleur maar deed toch een poging haar schouders op te halen. Ze wilde natuurlijk niet toegeven dat zij wél vaak televisie keek. En dan nog precies naar het soort programma’s waar ik op doelde, programma’s waarin mensen als gekooide dieren te kijk worden gezet en belachelijk gemaakt. Pas toen ze mijn dreigende blik zag, kon ze zich de juiste naam weer herinneren.

‘Juist ja,’ zei ik en legde mijn vriend haarfijn uit wat daarmee mis was - een analyse waar hij zich helemaal in kon vinden, dat zag ik aan zijn geknik. Toen mijn vrouw in de keuken stond af te wassen, zei ik hoe merkwaardig het was dat zoveel mensen daar dan toch naar moesten kijken. ‘Waarom is dat?’ vroeg ik. ‘Zijn ze missch-ien verslaafd? Kunnen ze soms niet slapen zonder hun dagelijkse dosis wereldleed?’

Eerst begreep ik de reactie van de schrijver niet. Hij lachte wat, klopte me begripvol op de schouder, en ging dan naar de keuken om mijn vrouw te helpen. Ik zette me in de zetel en pas toen ik Rita uitgelaten hoorde lachen - op het gênante af -, begreep ik het. Hij had mijn vrouw nog maar enkele keren ontmoet, maar besepte nu al dat zij iemand was die bijzonder veel aandacht nodig had. Men mocht haar niet te lang alleen laten. Niet iedereen is zoals wij - ja, nu begreep ik wat hij met dat lachje had willen zeggen. En hij had gelijk: niet iedereen is zoals wij.

Roos Van Vlaenderen

‘Hij is machtiger dan de eerste minister’, verzekerde Jacqueline me. Ze bracht een extra laag fond de teint aan. Samen stonden we in de toiletten. De fond de teint was op z’n minst twee tinten te donker, maar het was nu te laat om er nog wat van te zeggen, over een half uur was het zover, dan zou de grote baas, mijnheer Blyweerd, de man van het aluminium, een bezoek brengen aan de fabriek. ‘Dit is een belangrijke dag’, zei ik tegen mijzelf. Nu al was Blyweerd mijn icoon: de man die zijn bestemming had weten te bereiken. In de fabriek deden de sterkste verhalen over hem de ronde.

‘Waar zitten die koeien’, hoorden we Mijnheer Smets, de bedrijfsleider, vanuit de kantine brullen. ‘Hij woont op een eiland dat hij, speciaal voor zichzelf heeft laten opspuiten’, vervolgde Jacqueline terwijl we ons terug naar de kantine haastten, ‘honderd procent selfmade man’. Mijn plan was zijn geheim te ontfutselen.

‘Dat jullie godverdomme op post moeten staan!’ Mijnheer Smets was niet in zijn normale doen. We kenden hem als de man die tegen de middag met zijn cabrio de parking op kwam scheuren. Uit zijn ogen straalde de overtuiging in het leven de juiste keuzes te hebben gemaakt, de dingen slim te hebben aangepakt, waardoor hij nu, uitsluitend dankzij zichzelf, tot de sterken onder de menselijke soort behoorde.

Wie geen zwembad, geen villa en geen cabrio bezat, bewees daarmee slecht te hebben gekozen, dom te hebben gehandeld en had dit alles vanzelfsprekend uitsluitend aan zichzelf te danken.

Liet mijnheer Smets zijn blik op zo een figuur rusten, dan lag er in zijn ogen een mengeling van minachting en medelijden te lezen.

Telkens mijnheer Smets’ bezit uitbreidde, breidde ook hijzelf uit; hij was evenzeer zijn cabrio, als dat hij zichzelf was.

Hij praatte te luid, lachte hard, al zijn manieren leken er op gericht meer ruimte in te nemen dan andere mensen, alsof ook de ruimte hem toekwam.

Dat er nog een andere baas was, eentje die boven mijnheer Smets stond, was nooit in me opgekomen. Met het aankondigen van Blyweerds bezoek, had mijnheer Smets zichzelf een trap naar beneden gegeven. Sindsdien werd er in de fabriek gefantaseerd: de strateeg achter de aluminiumbusiness was dus een ander, een nog onbekend iemand, die vreemd genoeg altijd al aanwezig was geweest. Hij was aanwezig geweest in onze handelingen, in het stromen van het geld, enkel zijn persoon was onzichtbaar gebleven. Blyweerd, ik droomde al nachten lang van hem. Hij fascineerde me mateloos, of beter zijn uitwerking op mensen. Sinds het nieuws van zijn bezoek bekend was, leek de hele fabriek zwanger van spanning, alsof Blyweerds geest zijn persoon alvast was vooruitgesneld om er op toe te zien dat er een passend ontvangst werd georganiseerd; de kantine was herschilderd, een dure palm sierde een hoek en aan de muur hingen, zwart-wit portretten van het personeel omhoog, die zulk een nostalgie uitademde, dat men niet zou kunnen geloven dat de foto’s slechts enkele dagen tevoren, door een beroepsfotograaf waren gemaakt.

‘Selfmade man’, ik vormde het woord geluidloos in mijn mond, ‘selfmade man’.

Sarah De Mul

In de herinnering van de Van Beverens bleef het erf nochtans voortdurend aanwezig en in beweging. In hun herinnering was de Heirweg nummer 52 altijd zonnig en vruchtbaar; alles bloeide, bewoog, zoemde, bruiste. Het was een gedachte aan een tijd en een plek waar alles leefde. De kriekenbomen groeiden, de stekelbesstruiken bloesemden en in de nabije weiden blaatten de schapen diep in hun kelen een beamende melodie. Als je goed luisterde, hoorde je in die herinnering de wind over de moestuin ruisen en de appels vallen. Je hoorde de varkens schreeuwen en de muizen onder het gras vluchten. Er waren ook geuren in die herinnering, de geur van warme koeienvacht en van dampende kippenstront en rozenstruiken en de geur van aardbeien met bruine suiker en van het meel in de silo, de geur van de aardappelschillenmand en van de kat die jongen kreeg, de geur van pasgedopte boontjes en van gebakken frikadon met krieken. En er is meer als de Van Beverens denken aan de Heirweg nummer 52: de zonnebadende langpootmuggen op de groengeverfde stalmuur zitten erin en het logge Brabantse trekpaard van de buren en de hoge grashelmen en de kikkerdril en de brand-netelbossen en de frêle bomen die pas geplant zijn. Al wat zomers is en overvloedig en vrij zit in die herinnering, die lang, heel lang duurt.

Maar de gedachtenis van de Van Beverens was een leugenachtig verslag. Al wat voorbij was, keerde onbetrouwbaar terug naar hun geheugen waar het beladen werd met hun-kering, en voortaan een schitterende gloed uitstraalde. In de versie van de Van Beverens waren alle krampen en stuiptrekkingen weggewist. Scheten en boeren behoorden alleen tot hun heden, dat ze inhaleerden samen met smog, schimmel en sigarettenrook. Hoewel het nodig was voor het ontstaan van hun glinsterende herinnering dat de traditie met de stamvader was meegestorven, bleef die tijd intussen toch maar onvindbaar, verloren. En Rosalie Van Beveren schreef daar nochtans een groot deel van haar geschiedenis.

De holte van uw oksel

Het was laat, toen wij de tv (‘De waarde van een mensenleven hangt af van het belang van de taal, gij die op zoek zijt naar asiel’) uitwezen.

Wij kennen geen wetten. Wij volgen onderhuids de wetten van ons uit de aderen tredende bloed.

Terwijl mijn vingers uw littekens lezen, graait gij naar wortels in de groeven van mijn palmen.

Annelies De Ville

op de bus naar Zanzibar vouwde ik mij dubbel de weg was nog lang naast mij een schaap op een hond op een luis

we leerden knopen leggen in een vislijn en haalden roze vissen uit een meer van drie centimeter diep

de zon was al lang achter de rug op een hoop zand zat een paar ogen naar ons te staren we gooiden met vis en luizen het deed ons niets

het schaap werd als eerste wakker haalde brood boter en wijn ik vouwde mijzelf open de weg was nog lang

—————

ik ben de knoop van mijn jas verloren maar had een appelsien gevonden op weg naar jou

jij droeg mijn hand en tussen ons een planeet van oranje ieder zijn deel zuiden en noorden

bij het oversteken van onze grenzen was jij te wild en ik te stil enkel het ontpoppen van mijn knoop was te horen

laat mij nog één klontje suiker op je tong leggen tegen het hoesten in de nacht

we hebben elkaar nooit gesproken enkel wat schuchter knikken wanneer jij op je knieën elke ochtend mijn veters strikte

hoelang kan iemand zwijgen tijdens wachten op een vader in je handen een kom vol heet water

jij was alleen tijdens het baren prevelde wat namen en hing de lakens te drogen

wij zijn niet gaan lopen uit een huis met te veel kamers het galmen van je hoest kwam dicht genoeg

vers bloed,

zes nieuwe Vlaamse
auteurs, 2009

Sarah De Mul
Fleur Ordoukhani
Thomas Ernst
Gregory De Vleeschouwer
Roos Van Vlaenderen
Annelies De Ville

Thomas Ernst

Vers bloed

Het paleis van de ongedachte verhalen. Uit de feestzaal steekt een koepel, een rozet in alle kleuren. Het schemerlicht valt op het publiek, de burgers, de gestudeerden en de kunstzinnigen. Iedereen draagt een zwart gewaad om erbij te horen. Stilte. Op het podium staat mijn bureau met wit papier erop, daarachter Maria in een wapenrusting.

Ze heeft mij al volledig uitgetekend en aan mijn bureaublad geketend. Ik lig op mijn buik en luister naar het begin van onze mis: “Het mannelijke gat is de black box van de literaire geschiedenis”, roept ze, en houdt de dildo met twee handen boven haar hoofd. Vandaag heeft ze er eentje met Goethes gezicht op gekozen die ze weldra in mijn gat gaat invoeren. “Kein Wesen kann zu nichts zerfallen! Das Ewige regt sich fort in allen!” staat op de dildo geschreven.

Ze trekt een condoom over Goethe en smeert hem in met lubrix. Dan steekt ze haar vinger in mijn anus, schuift mijn aambeien aan de kant, en maakt met glijmiddel ook mijn rectum zacht en wijd. Maria, denk ik nog, hallelujah, wat een bevlekte ontvangenis. Niemand kon haar naam uitspreken, daarom noemden wij haar Maria. Onze vennootschap heeft haar twee jaar geleden uit Thailand laten komen, 8000 euro, wat een integratie. Zij, made in Thailand, voert Goethe, made in China, mijn anus, made in Austria, in op een bureau, made in Sweden.

Geniaal, denk ik, terwijl Maria Goethe heen en weer beweegt, tegen mijn prostaat, in en uit, in en uit, ze glijdt door de modder en de stront, de zachte meren van mijn darmen, op en neer, op en neer, kapitalisme opent mijn deuren, capitalism stole my virginity, komaan, komaan, china in your hand, Goethe zwemt in mij, plezier, plezier, sneller Maria, mijn maagd, sneller, geef jouw dildo de naam van een vrouw, you are the natural fist of Venus, mijn lul, ga door, ga door, mijn prostaat is zwaar gezwollen, de rode vloed komt met plezier, ga door Maria, het komt, bloed, vers bloed, mijn gezwel springt open, bloed loopt op het papier op mijn bureau, het bloedgeschrijf, de tekst van plezier en pijn, Maria leest mij leeg, vers bloed op het podium, vers bloed, het is van mij, het is de tekst, rode inkt, het is volbracht.

Het publiek is nog altijd stil. Ook ik lig nu leeg en bleek en stijf op mijn bureau terwijl Maria de tekst voorleest: “Roem en eer voor het verse bloed op de bodem en zijn bittere betekenis: bloed is een gesloten kringloopstelsel en verdedigt tegen indringers in het lichaam. Een keer per dag moet iedereen een bloedbad nemen.”

Het publiek applaudisseert en gaat naar huis. Ik heb weer eens geen reet verstaan van haar woorden die uit mij zijn gekomen. Het kan mij niets schelen: mijn prostaat voelt nog de hele nacht fijn, en ik heb een thuis, gekluisterd aan mijn bureau.

Fleur Ordoukhani

De grens

Ik speel de hoofdrol in het alleroudste verhaal:

Ik kon niet praten, bezat geen taal.
De stad was bewolkt door woorden,
maar ze zwegen.
Gapend hing het weer voor mijn ramen,
glimlachte af en toe, een beetje beduusd.

(Omringd door woorden was ik
woordeloos,
omringd door liefde ...)

Ik was het uitgedroogde moorddorstige
leger
dat al maanden wachtte op regen
en tegen de tijd vocht.
Hoe droog is droog als je er niet over kan
praten.

Stel je nu een akoestiek voor in deze
ruimte.

Scoliose

Dat wat we zochten
achter taal lag –
we wisten het eens,
maar vergaten het weer
en spraken erover
tot diep in de nacht.

En dat er 's winters kunstlicht brandde –
het liet ons koud,
onvolmaakt en naakt
achter.
Of:
Zie je die barst in mijn raam?
Een wanhopige merel vloog er tegenaan,
brak zijn nek en stortte
drie verdiepingen naar beneden.

De klokken

We leren van verlangen leven.
We leren hem lezen, de tijd.
Heb altijd vreemde talen gesproken,
de klokken in deze stad staan niet gelijk.

Brussel boert goed,
maar ik eet hier niet graag,
ongastvrij mijn maag
en mijn keuken.

Noem het geen honger.
Noem het niet.
Bouw er muren omheen
en leer er Frans op schrijven.

Leef van je taal,
van al wat je niet kan betalen,
net als je moeder
die hardnekkig blijft leven.

Daar is een woord voor.

2009

vers bloed

zes nieuwe Vlaamse
auteurs

Sarah De Mul
Fleur Ordoukhani
Thomas Ernst
Gregory De Vleeschouwer
Roos Van Vlaenderen
Annelies De Ville

Een initiatief van Passa Porta

Passa Porta, internationaal literatuurhuis Brussel
Antoine Dansaertstraat 46, 1000 Brussel
www.passaporta.be / info@passaporta.be / 02.226.04.54